

Participatieraad Goirle

Betreft: Advies aan het college en de gemeenteraad inzake de Inclusie-agenda

Datum: 18 maart 2019

1. Aanleiding

Op 5 februari 2019 heeft er een beeldvormende raadsvergadering plaatsgevonden over de Inclusie-agenda. Belangengroepen waren uitgenodigd om hun visie op deze agenda te geven. Dit hebben de belangengroepen enerzijds schriftelijk gedaan en anderzijds door een presentatie te geven tijdens de vergadering. De gemeenteraad heeft de PR gevraagd te adviseren over de vraag hoe de Inclusie-agenda verder uitgewerkt zou moeten worden.

2. Toelichting

Bij sociale inclusie gaat het om volwaardig burgerschap; het gevoel van 'erbij horen' en van 'meedoen.' Daarom is het belangrijk om verbindingen te maken en te herstellen tussen burgers met verschillende culturele of sociale achtergrond of met burgers die eenzaam zijn of een beperking hebben. Dit is zowel een taak van de overheid, professionele organisaties als van de burger en zijn sociale netwerk. Sociale inclusie omvat dus 3 niveaus: de burger, zijn omgeving en de organisatie van de samenleving (het politiek-maatschappelijk niveau).

Kwetsbaarheid ontstaat vaak in de interactie tussen personen of groepen (sociale kwetsbaarheid) en door conflicten en verstoorde communicatie met maatschappelijke instellingen (maatschappelijke kwetsbaarheid; zie van Regenmortel, 2009)¹. De oplossing ligt volgens van Regenmortel (2009) in een positieve basishouding, partnerschap en dialoog, waardoor de veerkracht van de burger aangesproken wordt. In het project 'Iedereen doet mee' van de VNG wordt de uitspraak 'Niets over ons, zonder ons' heel serieus genomen. Alles wat gezegd, bedacht en gedaan wordt, wordt samen met de mensen die het betreft gedaan.

Maar het gaat vooral ook om bewustwording. Zo is meer aandacht nodig voor kwartier maken en stigmabestrijding, maar ook voor de inzet van ervaringsdeskundigen (van Regenmortel, 2009). Tenslotte is meer samenwerking en coördinatie nodig tussen zorg en maatschappelijke instanties om continuïteit in zorg en ondersteuning te kunnen bieden.

3. Visie PR op de Inclusie-agenda

De participatieraad heeft geconstateerd dat de gemeente Goirle veel aandacht besteedt aan welke thema's, concrete beleidsinitiatieven en verbeterpunten zij wil aanpakken, maar niet hoe deze punten opgepakt gaan worden. De participatieraad wil, op basis van het voorgaande, de gemeente adviseren om haar verantwoordelijkheid te nemen om randvoorwaarden voor inclusie te creëren. De randvoorwaarden om tot een goede inclusie agenda te komen zijn:

- *Aansluiten bij de leefwereld van de burger in de communicatie met de burger* (door de bril van de burger kijken). Zowel bij het zenden (geen ingewikkelde formulieren, geen ondersteuning nodig bij de toegang, etc.), als bij het ontvangen (hoe beleven mensen de wet- en regelgeving).
- *Het vroegtijdig en blijvend participeren van belangengroepen vanuit partnerschap en dialoog*, door zeggenschap en inspraak. Het gaat niet alleen om meedenken, maar ook om gezamenlijke besluitvorming. Dus eigenaarschap van het probleem én van de oplossing. Inzet van ervaringsdeskundigen of vertegenwoordigers van belangengroepen op het niveau van de burger en zijn sociaal netwerk (procesniveau) en op politiek-maatschappelijk niveau (beleidsniveau).

¹ Van Regenmortel, T. (2009). Empowerment as a challenging framework for social inclusion and modern care. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice* 18, 22-42.

- *Talenten en ervaringen van ervaringsdeskundigen op proces- en beleidsniveau inzetten.* Ervaringsdeskundigen spelen een belangrijke rol bij bewustwording van vooroordelen, van werkwijzen en denkpatronen. Maar ook bij het verbinden van partijen, bij stigmabestrijding en bij kwartier maken. De inzet van ervaringsdeskundigen vraagt om een actief, stimulerend en ondersteunend beleid van de gemeente.
- *Omdenken en een positieve basishouding.* Niet de beperkingen zien, maar de mogelijkheden en talenten van burgers. De praktijkervaringen sturen beleid en uitvoering. Hoe kunnen de talenten en ervaringen van de burgers worden ingezet om het beleid te verbeteren?
- *Verbinden:* wij verwachten van de gemeente een ondersteunende rol bij het tot stand brengen van verbindingen tussen maatschappelijke organisaties in zake de inclusieagenda. Maar ook betere verbindingen tussen gemeente, organisaties en burgers. Bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren vanuit de vraag en niet vanuit de doelgroep of door anti-stigma beleid.
- *Ontschotting en samenwerking tussen zorg en maatschappelijke instanties.* Beleid en uitvoering ondersteunen de praktijk zodat er continuïteit in zorg en ondersteuning ontstaat. Er is sprake van gedeelde verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid wordt niet afgeschoven op de andere partij.
- *Samenlevingsgericht werken:* werkgevergericht, wijkcentragericht, gericht op sportcentra, gericht op buurtverenigingen, maar ook gericht op zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burger.

Deze randvoorwaarden sluiten aan op de wensen van de belangengroepen (zie thema's belangengroepen hieronder) en zijn van belang voor een goede borging van het veranderproces.

4. Thema's van de belangengroepen worden hieronder genoemd, in volgorde van meest naar minst genoemd. Bij de eerste 2 thema's werd het eerste subthema het meest genoemd. Verder dienen de subthema's in onderling verband bekeken te worden. De thema's waren:
 - *Financiële toegankelijkheid:* sociale tarieven sociaal culturele centra, meedoenregeling volwassenen, preventieplan schuldhulpverlening, vroegsignalering, pilot 'Actie op Geldzaken', regionaal programma jeugdwerkloosheidsvrije zone 18+/18-, financiële ondersteuning mantelzorger, geldautomaat voor blinden etc.
 - *Toegankelijkheid van het loket* en versterken formele en informele communicatie- en informatiefunctie: gespecialiseerde ondersteuning bij het loket (GGz problemen in combinatie met verstandelijke beperking, vrouwelijke statushouders i.v.m. invloed op het gezin), vindbaarheid en toegankelijkheid van informatie, laaggeletterdheid, digitalisering als drempel, inzet ervaringsdeskundigen, onafhankelijke cliëntondersteuning, loket op meerdere locaties beschikbaar voor burgers etc.
 - *Sociale toegankelijkheid:* toegankelijkheid zorg en wachtlijsten, toegankelijkheid LVB/autisme, toegankelijkheid kinderopvang, mantelzorgondersteuning, sociaal culturele participatie (eenzame jongeren met psychische en lichamelijke beperking), anti-stigmabeleid, bewustwording onderwijs, chronische eenzaamheid (bijvoorbeeld verbinden BSO met minima, mensen met beperkingen en ouderen), etc.
 - *Fysieke toegankelijkheid:* OV Hovel Baroniebaan, wandelroute rond Riel, minder drempels, vervoer naar sociaal culturele centra, bereikbaarheid en toegankelijkheid, openbare toiletten, veiligheid gebouwen en gebouwenbeheerplan etc.
 - *Toegankelijkheid van de arbeidsmarkt:* WOS, VSO/ toeleiden jongeren naar werk, voorbeeldfunctie gemeente door mensen in dienst te nemen met arbeidsbeperking, mensen met een beperking inzetten bij vrijwilligerswerk etc.
 - *Toegankelijkheid van de woningmarkt;* alternatieve woonvormen voor ouderen en aandacht voor starterswoningen.

5. Conclusie

Voor sociale inclusie zijn een aantal randvoorwaarden nodig zoals onder punt 3 genoemd. Zaken hangen met elkaar samen: als mensen bijvoorbeeld geen vervoer en drankjes kunnen betalen, dan kunnen ze ook niet meedoen met activiteiten in de sociaal culturele centra. Of mensen weten bijvoorbeeld de toegang niet te vinden of maken geen gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuning als hierover geen 'informatieverstrekking op maat' is. Daarom adviseert de Participatieraad om het 'hokjes denken' los te laten. Binnen de genoemde thema's onder punt 4 moet ons inziens getracht worden de traditionele schotten weg te nemen en te kijken wat er echt nodig is om de genoemde problemen op te lossen.

Bij alle verbeterpunten is het van belang steeds goed te communiceren, door de bril van de burger te kijken, naast de burger te staan en in dialoog te blijven met de burger. Verder adviseert de Participatieraad om ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties te betrekken bij de probleemanalyse en de ontwikkeling van nieuw beleid. Zoals eerder beschreven spelen ervaringsdeskundigen een belangrijke rol bij bewustwording van vooroordelen, van werkwijzen en denkpatronen. Maar ook bij het verbinden van partijen en bij de verbinding met de burger.

6. Concreet advies en stappen

De participatieraad wil de Raad adviseren het college te verzoeken om:

- De randvoorwaarden te onderschrijven en deze te betrekken bij de uitwerking van de thema's.
- Uit te werken hoe zij de randvoorwaarden voor inclusie gaat creëren.
- Bij alle thema's te bekijken op welke wijze ervaringsdeskundigen en belangengroepen betrokken kunnen worden bij beleidsontwikkeling, uitvoering en opvolging.
- Het thema financiële toegankelijkheid als eerste te gaan uitwerken, gelet op wat door de belangengroepen als verbeterpunten naar voren is gebracht.
- Een planning te maken op welke termijn zij de overige verbeterpunten en thema's op wil pakken.